

På sporet af den ukendte danske opdagelsesrejsende:

Johan Ferdinand Vilhelm Valdemar Støckel

Af Finn Skriver Laursen

Det hele starter som så meget andet med en tilfældighed. Jeg erhvervede et rimeligt pænt brev afsendt fra Juelsminde, (se fig.1.) desværre var brevet uden indhold og uden afsender, men adresseret til:

*Monsieur Johan F Støckel,
Capitaine de la force publique du Congo
Hotel de la fleur d'or
Rue de moines Anvers Belgique*

Fig. 1. Brevet er afsendt fra Juelsminde den 18 maj 1894 med jernbanen, afgang Juelsminde kl. 19.00 ankomst Horsens kl. 20.30. Takst 20 øre

Min nysgerrighed var vakt, hvem var han, som fik brev fra Juelsminde, og hvad var hans forbindelse til Juelsminde. Ganske kort det eneste vi ved om ham i forbindelse med Juelsminde er: Han havde et kortvarigt bekendtskab med en gårdmandsdatter fra området, der ikke blev til noget alvorligt. Brevet er formodentlig skrevet af hende, der er ingen afsender på brevet.

Hvem var han?

Johan Ferdinand Vilhelm Valdemar Støckel blev født i Rønne 1867 søn af Bornholms

allerførste fotograf. Velbegavet var han og forlod skolen i 1885 med gode karakterer. Tog filosofikum på Københavns Universitet året efter, men kom så ind for at aftjene sin værnepligt. Han fik store dele af sin militære uddannelse i Aarhus. Efter sin at have aftjent sin værnepligt, havde han set en mulig karriere indenfor militæret, så han startede på officersskolens adgangseksamen. Bestod i efteråret 1889 og fik angiveligt den bedste eksamen, men kom alligevel ikke ind, hvilket var et alvorligt slag for ham

Fig. 2. Johan Støckel ses i midten af billedet i sin fars fotoateljé

Støckel blev som ca. 400 andre unge danske mænd fristet af eventyret i det fremmede mystiske Congo, hvor Henry Morton Stanley fandt Dr. Livingstone.

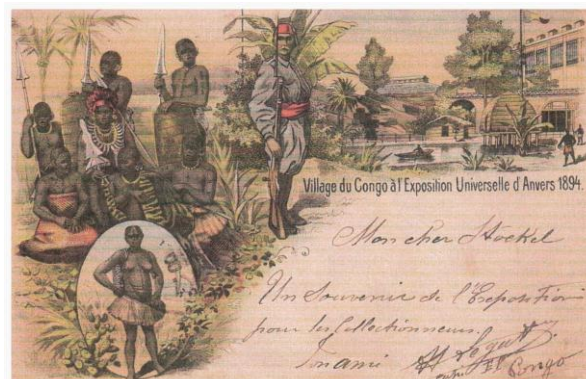

Fig. 3. Kort sendt fra Belgien 1894 Takst:20 centimes

Fig.3a bagsiden af kort fra Belgien til København 1894

Han fik ansættelse i Kong Leopold II's selskab i 1891. Johan Støckel rejste første gang til Congo i 1892. Han var i Congo for Katangaselskabet, der var 100 % ejet af den belgiske kong Leopold II, som på det tidspunkt jo ejede Congo og drev kolonien som sin egen private forretning. Støckel havde papir på en stilling som "explorateur for

Katangaselskabet, men intet gik som Støckel havde tænkt sig. Eventyret førte ham ikke kun dybt ind i Congo, men stik mod planen også hele vejen tværs over det afrikanske kontinent. Den oprindelige plan var at han for Katangaselskabet skulle finde guld og ædelstene i Katanga-distrikt vest for Tanganyika-søen i Østafrika. I disse vilde egne var der tidligere fundet Diamanter

Fig.4. Brev sendt fra Congo til Johan Støckel 1891: Takst 100centimer

Fig. 5. Johan Støckel fotograferet efter hjemkomsten fra sit første congoophold i 1894

Han var i Congo af to omgange, men den sidste gang var en stor skuffelse, alt stort set som han var blevet lovet blev ikke overholdt, så han rejste hjem. Ved hjemkomst rejste han sag mod selskabet for mislighold af kontrakten (Han tabte sagen)

Efter en pause var han udstationeret i sibirien, under den russisk-japanske krig, hvor han var udsendt af den russiske kejserinde Maria Fjodorovna.

Fig. 6. Brev fra Anversation Belgien i 1898 til Copenhague takst 25 centimes.

Da han kom hjem derfra, blev han tilsynsførende ved "Den historiske Vaabensamling" som i 1928 blev omdøbt til "Tøjhusmuseet". Efter 37 år tog han sin afsked fra Tøjhusmuseet. Det var i høj grad hans fortjeneste, at museets samlinger blev organiseret og opstillet på den måde, som vi kender den i dag.

Ønsker man at fordybe sig yderligere i Kong Leopolds selskab og ikke mindst i Fristaten Congo, som den blev til Belgisk Congo da Kong Leopold efter stort pres fra de store nationer måtte afgive magten over landet i 1908, ja så kan man med fordel læse bogen:

Bornholm Congo Tur/retur,
udgivet af nationalmuseet i 2003

Fig. 7. To svært bevæbnede krigere fra en af stammerne i Congo.